

Sygn. akt V CSK 28/13

POSTANOWIENIE

Dnia 17 października 2013 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Katarzyna Tyczka-Rote

w sprawie z powództwa K. L. i D. L.
przeciwko Towarzystwu Ubezpieczeń [...] S.A. w W. (następcy prawnego
[...] Towarzystwa Ubezpieczeń S.A. w W. - Oddział w O.)
o zapłatę,
na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej w dniu 17 października 2013 r.,
na skutek skargi kasacyjnej powodów
od wyroku Sądu Apelacyjnego w [...]
z dnia 19 września 2012 r., sygn. akt I ACa [...],

- 1) odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania**
- 2) zasądza od powodów na rzecz pozwanego po 2700 zł (dwa tysiące siedemset) tytułem kosztów postępowania kasacyjnego.**

UZASADNIENIE

Powodowie D. L. i K. L. wnieśli skargę kasacyjną od wyroku Sądu Apelacyjnego w [...] z dnia 19 września 2012 r. oddalającego apelacje obu stron - powodów oraz pozwanego [...] Towarzystwa Ubezpieczeń S. A. w W. Oddział w O. od wyroku Sądu Okręgowego w O. z dnia 22 lutego 2012 r. Sąd Okręgowy zasądził od pozwanego na rzecz każdego z powodów kwotę po 50.000 zł - tytułem zadośćuczynienia za naruszenie dóbr osobistych (prawa do życia w rodzinie) wraz z ustawowymi odsetkami, liczonymi od dnia 5 marca 2009 r. do dnia zapłaty i oddalił powództwo w pozostałym zakresie (powodowie domagali się zasądzenia kwot po 200 000 zł z odsetkami ustawowymi od 5 marca 2009 r. tytułem zadośćuczynienia za śmierć córki). Ustalił, że córka powodów – S. poniosła śmierć w wypadku drogowym spowodowanym w dniu 29 września 2007 r. przez P. C., kierującego samochodem V. [...], ubezpieczonego w zakresie odpowiedzialności cywilnej u pozwanego. Córka S., najmłodsza z trzech córek powodów, mieszkała z nimi i pozostawała we wspólnym gospodarstwie domowym, pomagała im i miała przejąć prowadzone przez nich gospodarstwo. Pracowała zawodowo i planowała ślub. Powodowie byli z nią silnie związani emocjonalnie, bardzo przeżyli jej śmierć i nadal odczuwają stratę. Pozwany wypłacił powodom 10.000 zł odszkodowania z tytułu pogorszenia sytuacji życiowej, zwrócił koszty pogrzebu i nagrobka. Odmówił natomiast zadośćuczynienia za śmierć córki, wskazując na brak podstawy prawnej takiego świadczenia. Sądy obu instancji uznały, że wprowadzie w czasie, gdy córka powodów zginęła nie obowiązywał jeszcze art. 446 § 4 k.c., jednak przyjętą w drodze wykładni podstawą prawną naprawienia krzywdy spowodowanej utratą członka rodziny jest art. 24 k.c. w zw. z art. 448 k.c., gdyż prawo do życia w rodzinie stanowi jedno z dóbr osobistych człowieka. Wysokość świadczenia na rzecz powodów określona została przy uwzględnieniu specyfiki doznanej krzywdy, której dotkliwość Sąd Okręgowy uznał za mniejszą od cierpień związanych z uszkodzeniem ciała lub rozstrojem zdrowia. Sąd Apelacyjny wskazał na potrzebę odniesienia ustalanego zadośćuczynienia do tych, jakie zasądzone są w sprawach o naruszenie dóbr osobistych, przy uwzględnieniu istotności prawa do utrzymywania więzi rodzinnych. Zwrócił jednak uwagę, że właściwym odnośnikiem nie mogą być bardzo wysokie kwoty przyznawane w jednostkowych

sprawach. Ważąc rozmiar kwotowy zadośćuczynienia wskazał na to, że powodowie nie pozostali samotni i pozbawieni pomocy, gdyż mają jeszcze dwie córki, z których jedna pomaga im i ma przejąć gospodarstwo.

W skardze kasacyjnej, opartej na obydwu podstawach z art. 398³ § 1 k.p.c. powodowie zarzucili błędną wykładnię i niewłaściwe zastosowanie art. 24 § 1 k.c. w zw. z art. 448 k.c., a ponadto naruszenie art. 233 § 1 k.p.c. w zw. z art. 382 k.p.c. oraz art. 328 § 2 k.p.c. poprzez wydanie orzeczenia z przekroczeniem granic swobodnej oceny dowodów.

We wnioskach domagali się uchylenia zaskarżonego wyroku i jego zmiany przez zasądzenie od pozwanego na rzecz każdego z powodów kwoty po 125.000 zł z odsetkami ustawowymi od dnia 5 marca 2009 r. do dnia zapłaty oraz kosztami procesu.

W odpowiedzi na skargę kasacyjną powodów pozwany - w którego miejsce na tym etapie postępowania w wyniku połączenia wstąpiła spółka przejmująca - Towarzystwo Ubezpieczeń [...] S.A. w W. - wniósł o wydanie postanowienia o odmowie przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania ewentualnie o oddalenie tej skargi i zasądzenie od każdego z powodów na rzecz strony pozwanej kosztów postępowania kasacyjnego.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Skarga kasacyjna ukształtowana została w przepisach kodeksu postępowania cywilnego jako środek odwoławczy o szczególnym charakterze, nakierowany na ochronę interesu publicznego przez zapewnienie rozwoju prawa i jednolitości wykładni, nie zaś jako ogólnie dostępny środek zaskarżenia orzeczeń nie satysfakcjonujących stron. Realizacji tego celu służy instytucja tzw. przedsądu, ustanowionego w art. 398⁹ k.p.c., w ramach którego Sąd Najwyższy dokonuje wstępnej oceny sprawy przedstawionej mu ze skargą kasacyjną. Zakres przeprowadzanego badania jest ograniczony do kontroli, czy w sprawie występują przewidziane w art. 398⁹ § 1 pkt 1 - 4 k.p.c. okoliczności uzasadniających przyjęcie skargi do rozpoznania. Skarżący uzasadnili potrzebę przyjęcia skargi do rozpoznania wystąpieniem przesłanek przewidzianych w art. 398⁹ § 1 pkt 2 i 4 k.p.c. to znaczy potrzebą wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości

oraz oczywistą zasadnością złożonego skargi. Wskazali, że wątpliwości wywołuje problem, czy na obniżenie kwoty zasądzonej tytułem zadośćuczynienia na podstawie art. 448 k.c. z tytułu naruszenia dobra osobistego w postaci więzi rodziców z dzieckiem w skutek spowodowania śmierci potomka, powinna mieć wpływ okoliczność, iż rodzice nadal posiadają inne dzieci.

Natomiast argumentując oczywistą zasadność skargi kasacyjnej powodowie podnieśli, iż Sąd II instancji, oddalając apelacje powodów ustalił wysokość sumy zadośćuczynień im należnych na rażąco niskim poziomie, bez należytego rozważenia wszystkich okoliczności, w nienależyty sposób łącząc powołane zapatrywania orzecznictwa z okolicznościami sprawy, w niedostatecznym zakresie rozważając negatywne doznania powodów i minimalizując cierpienia związane ze śmiercią córki.

Powodowie, wykazując spełnienie przesłanki określonej w art. 398⁹ § 1 pkt 2 k.p.c. winni nie tylko sprecyzować przepisy wymagające wykładni, ale także wyjaśnić, na czym polegają poważne wątpliwości związane ze stosowaniem tych przepisów wraz z podaniem doktrynalnego lub orzeczniczego źródła tych wątpliwości. Konieczne jest przedstawienie tych wątpliwości, przytoczenie argumentów, które prowadzą do rozbieżnych ocen prawnych oraz przedstawienie własnej propozycji interpretacyjnej. Jeżeli zaś skarżący powołują się na rozbieżności w orzecznictwie, to zobowiązani są przytoczyć rozbieżne orzeczenia sądów i poddać je analizie w celu wykazania, że występująca w nich rozbieżność ma swoje źródło w różnej wykładni przepisu, bądź też przytoczyć argumenty wskazujące, że wykładnia przeprowadzona przez sąd drugiej instancji sprzeczna jest z jednolitym stanowiskiem doktryny lub orzecznictwa Sądu Najwyższego. Ponadto, ze względu na publiczne cele jakie ma do spełnienia rozpoznanie skargi kasacyjnej, skarżący powinien także wykazać celowość dokonania wykładni konkretnego przepisu przez Sąd Najwyższy ze względu na potrzeby praktyki sądowej (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 14 grudnia 2012 r., III SK 29/12, LEX nr 1238124). Skarżący nie sprostali temu wymaganiu. Ograniczyli się jedynie do zasygnalizowania swojego sprzeciwu wobec wykładni dokonanej przez Sąd Apelacyjny. Charakter dóbr osobistych naruszonych wskutek śmierci osoby bliskiej oraz okoliczności, które mają wpływ ocenę rozmiaru krzywdy doświadczonej

przez poszkodowanych były już przedmiotem wielu orzeczeń Sądu Najwyższego (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 15 marca 2012 r., I CSK 314/11, LEX nr 1164718, uchwała Sądu Najwyższego z dnia 13 lipca 2011 r., III CZP 32/11, OSP 2012/3/32, uchwała Sądu Najwyższego z dnia 22 października 2010 r., III CZP 76/10, BSN 2010/10/11, wyrok Sądu Najwyższego z dnia 14 stycznia 2010 r., IV CSK 307/09, OSP 2011/2/15), wobec czego bez wykazania, że w niniejszej sprawie występują okoliczności nowe, do których dotychczasowa wykładnia nie przystaje bądź, które dotychczas nie były rozważane przyjęcie sprawy do rozpoznania nie jest uzasadnione w świetle wymagań art. 398⁹ § 1 pkt 2 k.p.c.

Skarga kasacyjna nie jest również oczywiście uzasadniona. Powołanie się na przesłankę z art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c. wymaga od skarżącego sformułowania w uzasadnieniu wniosku odpowiednich wywodów potwierdzających tę okoliczność. Skarga jest oczywiście uzasadniona wówczas, jeżeli zaskarżone nią orzeczenie zapadło wskutek oczywistego naruszenia prawa, zaś oczywiste naruszenie prawa powinno być rozumiane jako widoczna bez potrzeby dokonywania pogłębionej analizy jurydycznej sprzeczność wykładni lub stosowania prawa z jego brzmieniem albo powszechnie przyjętymi regułami interpretacji (postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 4 kwietnia 2013 r., III CSK 43/12, LEX nr 1331343). W niniejszej sprawie tak rozumianej oczywistej zasadności skargi kasacyjnej nie można się doszukać ani w motywacji sposobu określenia zadośćuczynienia ani w jego wysokości.

W związku z tym, iż skarżący nie wykazali, aby zachodziły wskazane przez nich przesłanki przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania, a okoliczności sprawy nie wskazują także, by występowały inne przyczyny przemawiające za rozpatrzeniem skargi, Sąd Najwyższy odmówił jej przyjęcia do rozpoznania (art. 398⁹ § 2 k.p.c.).

Orzeczenie o kosztach postępowania kasacyjnego uzasadnia art. 398²¹ k.p.c. w zw. z art. 391 § 1, art. 98 § 1 i 3 oraz art. 99 k.p.c., a ponadto § 2 ust. 1 i 2, § 6 pkt 6, § 12 ust. 4 pkt 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz

ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego ustanowionego z urzędu (tekst jedn. Dz.U. z 2013, poz. 490).

aw

jw